ଫୁଲ

ପଣ୍ଡିତ ମୃତ୍ୟୁଞ୍ଜୟ ରଥ

ମୋ ବାସ ଗଛରେ ଲଟାବୁଦାରେ
ଶାଗ ଶିଉଳିରେ ଘାସ ହୁଡ଼ାରେ ।

ମୁଁ ଥାଏ ପର୍ବତେ ଜଳ ସ୍ଥଳରେ
ବନେ ଉପବନେ କୂଳ କନ୍ଦରେ ।

ମୁଁ ଥାଏ କୁଞ୍ଜରେ ମନ୍ଦିର ପାଶେ
ସଞ୍ଜ ସକାଳରେ ମୁଁ ଫୁଟି ବାସେ ।

ମୋ ରୂପ ସୁନ୍ଦର କେତେ ନିର୍ମଳ
ପତର ଉପରେ ଦିଶେ ସୁଢ଼ଳ ।

କି ଯୁବା ବାଳକ ଅବା ସ୍ଥବିର
ମୋତେ ଦେଖିଲେଟି ହୋନ୍ତି ଅଧୀର ।

ମୋତେ କେ ଗଳାରେ କେବା ମୁଣ୍ଡରେ
ଥୁଅନ୍ତି, ନ ଦଳି କେହି ପୟରେ ।

ମୋ ବାସ ଚୌଦିଗେ ଯାଏ ଚହଟି
ପବନ ମହକି ଥାଏ ଜାଣଟି ?

ବଣା ହୋଇ ଧାଇଁ ଆସେ ଭଅଁର
ଆଦରନ୍ତି ପଶୁପକ୍ଷୀ ସକଳ ।

ମୋ କାନ୍ତି ଦେଖିଲେ ଯୋଗୀଙ୍କ ଶାନ୍ତି
ମୋ ଦେହେ ଦେବତା ସେ ଦେଖୁଥାନ୍ତି ।

ପୂଜା ଲାଗି ମୁହିଁ ଯାଏ ବିଧିରେ
କେଉଁ ଦେବତାର ନ ବସେ ଶିରେ !

ମୋହ ଯୋଗୁଁ ପଟ ଯାଏ ନିସ୍ତରି
କୀଟ ବସେ ପୁଣି ଶିରେ ସବୁରି ।

କବି ପରିଚୟ

ପଣ୍ଡିତ ମୃତ୍ୟୁଞ୍ଜୟ ରଥ ୧୮୮୨ ମସିହା ମଇ ମାସ ୧୪ ତାରିଖରେ ଜନ୍ମ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ସ୍ୱଳ୍ପ ଜୀବନ କାଳ ମଧ୍ୟରେ 'ବିକ୍ରମୋର୍ବଶୀ', 'ମୁଦ୍ରାରାକ୍ଷସ', 'ମୃଚ୍ଛକଟିକ','ବେଣୀସଂହାର' ଇତ୍ୟାଦି ସଂସ୍କୃତ ନାଟକକୁ ଓଡ଼ିଆରେ ଏବଂ 'ଅଦ୍ଭୁତ ପରିଣାମ' ଉପନ୍ୟାସ ଓ 'କର୍ମଯୋଗୀ ଗୌରୀଶଙ୍କର', 'ଶାରଳା ଚରିତ', 'ସରଳ ଓଡ଼ିଆ ଅଭିଧାନ', 'ସୁଖବୋଧ ବ୍ୟାକରଣ' ଇତ୍ୟାଦି ପୁସ୍ତକ ରଚନା କରି ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟକୁ ପରିପୁଷ୍ଟ କରିଛନ୍ତି ।

ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ପାଇଁ ସୂଚନା

- ଶିକ୍ଷକ କବି ପରିଚୟ ଓ କବିତାର ପୃଷ୍ଠଭୂମି ସଂପର୍କରେ ପିଲାଙ୍କୁ ଧାରଣା ଦେବେ ।
- ସ୍ରଷ୍ଟାଙ୍କର ପ୍ରତିଟି କ୍ଷୁଦ୍ର ସୃଷ୍ଟି ଯେ କେତେ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ତାହା ପିଲାଙ୍କୁ ଅବଗତ କରାଇବେ ।
- ଆଲୋଚନା ସମୟରେ ଫୁଲ ସହିତ ଶିଶୁର ତୁଳନାତ୍ମକ ବିବରଣୀ ଦେବେ ।
- ଫୁଲ ପରି ଆଉ ଯେଉଁ କ୍ଷୁଦ୍ର ସୃଷ୍ଟି ଦ୍ୱାରା ମନୁଷ୍ୟ ସମାଜର ହିତ ସାଧିତ ହେଉଛି ସେଗୁଡ଼ିକର ଯଥାର୍ଥ ଉଦାହରଣ ଦେବେ ।
- ଶିଶୁମାନଙ୍କ ଅନ୍ତରରେ ପ୍ରକୃତି ପ୍ରେମ ଓ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟବୋଧ ଉଦ୍ରେକ କରାଇବେ ।

ସୂଚନା

ବାସ - ରହିବା ସ୍ଥାନ

କନ୍ଦର - ଗୁମ୍ଫା

କୁଞ୍ଜ - ଫୁଲବଗିଚାରେ ଲତାଳିଆ ଫୁଲଗଛକୁ କୁଡ଼ିଆ ଭଳି ସଜାଯାଇଥିବା ସ୍ଥାନ

ସ୍ଥବିର - ବୃଦ୍ଧ

ବଣା ହେବା - ବାଟ ଭୁଲିଯିବା

ବିଧିରେ - ପବିତ୍ର ଭାବରେ, ନିୟମ ଅନୁସାରେ

ପଟ - କଦଳୀପଟୁକାର ଶୁଖିଲା ତନ୍ତୁ ଯାହାକୁ ସୂତା ଭଳି ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇ ଫୁଲକୁ ଗଣ୍ଠି ପକାଇ ମାଳା ତିଆରି କରଯାଏ ।

ଚୌଦିଗ -ଚାରି ଦିଗ, ପୂର୍ବ, ପଶ୍ଚିମ, ଉତ୍ତର, ଦକ୍ଷିଣ

ଆସ ଜାଣିବା କେତୋଟି ନୂଆ ଶବ୍ଦ

କନ୍ଦର, ବାସ, ଉପବନ, ସକଳ, ସୁଢ଼ଳ, କାନ୍ତି, ନିସ୍ତରି

ଅଭ୍ୟାସ

୧. ଆସ କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେବା ।

କ) କେଉଁ ସବୁ ସ୍ଥାନରେ ଫୁଲ ଫୁଟି ବାସେ ?

ଖ) ଫୁଲକୁ ଆମେ କେଉଁ ସବୁ କାମରେ ବ୍ୟବହାର କରୁ ?

ଗ) ଫୁଲ ଯୋଗୁଁ ଆଉ କିଏ ସବୁ ଉପକାର ପାଇଥାନ୍ତି ?

ଘ) ଯୋଗୀମାନେ ଫୁଲକୁ କେଉଁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଦେଖନ୍ତି ?

ଙ) କେଉଁମାନେ ଫୁଲଦ୍ୱାରା ଆକୃଷ୍ଟ ହୋଇଥାନ୍ତି ?

୨. ପାଦର ଖାଲି ଅଂଶ ପୂରଣ କରିବା ।

କ) ମୁଁ ଥାଏ ପର୍ବତେ .... ।

ଖ) .... କୂଳ କନ୍ଦରେ ।

ଗ) .... ଯୋଗୀଙ୍କ ଶାନ୍ତି ।

ଘ) କେଉଁ ଦେବତାର .... ।

ଙ) ବଣା ହୋଇ ଧାଇଁ .... ।

ଚ) .... ମନ୍ଦିର ପାଶେ ।

୩. ତଳେ ଗାର ଦିଆଯାଇଥିବା ଶବ୍ଦଟି ଯେଉଁ ଅର୍ଥରେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇଛି ତାହା ପାଖ ବନ୍ଧନୀରେ ଦିଆଯାଇଛି । ସେଥିରୁ ଠିକ୍ ଅର୍ଥ ବୁଝାଉଥିବା ଶବ୍ଦ ଚାରିପଟେ ଗୋଲ ବୁଲାଇବା ।

କ) ମୋ ବାସ ଗଛରେ ଲଟା ବୁଦାରେ । (ବାସ୍ନା, ରହିବା ସ୍ଥାନ)

ଖ) ମୋ ବାସ ଚୌଦିଗେ ଯାଏ ଚହଟି । (ବସ୍ତ୍ର, ବାସ୍ନା)

ଗ) ପତର ଉପରେ ଦିଶେ ସୁନ୍ଦର । (ଗଛର ପତ୍ର, ଚିଠିପତ୍ର)

ଘ) ଥୁଅନ୍ତି, ନ ଦଳି କେହି ପୟରେ । (ଜଳରେ, ପାଦରେ)

ଙ) କେଉଁ ଦେବତାର ନ ବସେ ଶିରେ ! (ମସ୍ତକରେ, ପ୍ରଶିରାରେ)

୪. ପର୍ବତକୁ' କବିତାରେ 'ପରବତ' ଲେଖାଯାଇପାରେ । ସେହିପରି ତଳେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଶବ୍ଦର ପଦ୍ୟରୂପ ଲେଖିବା ।

ନିର୍ମଳ, ଚୌଦିଗେ, ପତ୍ର

ଉ. ....

୫. 'ମୋହ ଯୋଗୁଁ ପଟ ଯାଏ ନିସ୍ତରି', ଏହି ପଦଟିର ଅର୍ଥ ନିଜ ଭାଷାରେ ବୁଝାଇ ଲେଖିବା ।

ଉ.

୬. ତଳ ପ୍ରଶ୍ନଗୁଡ଼ିକର ଉତ୍ତର ଲେଖିବା ।

କ) ଫୁଲକୁ ପାଇବାପାଇଁ ଗଛ କି କଷ୍ଟ ସହିଛି ?

ଉ. ....

ଖ) ପବନ କେତେବେଳେ ମହକି ଥାଏ ?

ଉ. ....

ଗ) ଭଅଁର ବଣା ହୋଇ ଫୁଲ ପାଖକୁ ଧାଇଁ ଆସେ କାହିଁକି ?

ଉ. ....

ଘ) ଫୁଲ ଯୋଗୁଁ ଆଉ କେଉଁ କ୍ଷୁଦ୍ର ପଦାର୍ଥର ମର୍ଯ୍ୟାଦା ବୃଦ୍ଧି ହୋଇଥାଏ ?

ଉ. ....

ଙ) ତୁମେ ଛୋଟ ଫୁଲଟିଏ ହୋଇଥିଲେ ସମାଜର କି ଉପକାର କରିଥାନ୍ତ, ଲେଖ ।

ଉ. ....

୭.   'କ' ସ୍ତମ୍ଭରେ ଥିବା ଶବ୍ଦ ସହିତ 'ଖ' ସ୍ତମ୍ଭର ଯେଉଁ ଶବ୍ଦର ସଂପର୍କ ଅଛି ତାକୁ ଗାର ଟାଣି ଯୋଡ଼ିବା ଓ ଯେଉଁ ନୂଆ ଯୁଗ୍ମଶବ୍ଦଟି ହେଲା ତାକୁ ବାକ୍ୟରେ ବ୍ୟବହାର କରିବା ।

'କ' ସ୍ତମ୍ଭ	'ଖ' ସ୍ତମ୍ଭ		
ଲଟା	ସକାଳ	....	....
ଶାଗ	ପକ୍ଷୀ	....	....
ଜଳ	ବୁଦା	....	....
ବନ	ସ୍ଥଳ	....	....
ସଞ୍ଜ	ଶିଉଳି	....	....
ଖରା	ଉପବନ	....	....
ପଶୁ	ବର୍ଷା	....	....

ତୁମପାଇଁ କାମ

୧.   ଯେକୌଣସି ୩ଟି ଫୁଲର ଚିତ୍ର ଅଙ୍କନ କରି ତାକୁ ରଙ୍ଗ ଦିଅ ।

୨.   ତୁମ ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଫୁଲ ସଂପର୍କରେ ଏକ ବକ୍ତୃତା ପ୍ରତିଯୋଗିତା ହେବ । ସେହି ପ୍ରତିଯୋଗିତାରେ ତୁମେ କ'ଣ କହିବ ଲେଖିକରି ଆଣିବ ।